

UCHWAŁA NR XXXVII/336/2022
RADY GMINY BLIZANÓW

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Blizanów na lata 2022-2025.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022r. poz. 559) oraz art. 41 ust. 1 i 2i 2a i art. 93 ust.4 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r. poz.1119 późn. zm.),art. 10 ust. 1,2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. ,poz. 2050 z późn. zm.)oraz art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 poz. 2469) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Blizanów na lata 2022-2025 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały .

§ 2. Tracą moc :

- 1) Uchwała Nr XXXIV/299/2021 Rady Gminy Blizanów z dnia 16 grudnia 2021r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Blizanów na 2022 rok
- 2) Uchwała Nr XXXIV/300/2021 Rady Gminy Blizanów z dnia 16 grudnia 2021r. w sprawie Gminnego programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Blizanów na 2022 rok .

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy .

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Wojtyła

*Załącznik
do uchwały nr XXXVII/336/2022
Rady Gminy Blizanów
z dnia 29 marca 2022r.*

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY BLIZANÓW
NA LATA
2022 -2025**

Blizanów Drugi 2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

- I. Przedstawienie zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych
- II. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych
- III. Problemy wynikające z analizy diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia w wyniku realizacji zaplanowanych w programie zadań
- IV. Zadania Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Blizanów na lata 2022-2025
- V. Zadania wskazane w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025
- VI. Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu, narkotyków, zachowań behawioralnych w Gminie Blizanów
- VII. Zasoby Gminy niezbędne w realizacji zadań Programu
- VIII. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- IX. Koordynowanie zadań Programu
- X. Finansowanie Programu
- XI. Monitorowanie Programu
- XII. Materiały źródłowe

Wprowadzenie

Uzależnienie od alkoholu, substancji psychoaktywnych czy też uzależnienia behawioralne stały się poważnym problemem o zasięgu globalnym. Zjawiska te stały się źródłem narastających problemów i zagrożeń dla społeczeństwa.

Każde uzależnienie stanowi niebezpieczeństwo dla człowieka powodując zaburzenia nie tylko na tle somatycznym, ale także zaburzenia logicznego myślenia i stając się przyczyną wielu napięć emocjonalnych i konfliktów. Szczególną grupą narażoną są dzieci i młodzież, które w procesie dorastania są podatni na negatywne wpływy otoczenia.

Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom należy do istotnych działań podejmowanych przez gminy. W trosce o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży należy poszukiwać nowych rozwiązań z zakresu profilaktyki uzależnień. Kluczowe jest zatem zaproponowanie takiej formy spędzania wolnego czasu, która będzie atrakcyjna dla młodego pokolenia a jednocześnie pozwoli im na rozwój pasji i zainteresowań. Działania profilaktyczne powinny być również ukierunkowane na inicjatywy edukacyjno-informacyjne dzięki którym budowana będzie świadomość negatywnych skutków uzależnień.

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 i 2469), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest elementem Strategii integracji i rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Blizanów na lata 2016-2022 [1]. Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem od zachowań (uzależnienia behawioralne) zawierają: ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Głównymi założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań, a także dalszy ich rozwój. Ponadto w ramach wypracowanych założeń Programu zaakcentowano podejmowanie takich działań, które prowadzone systematycznie, spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. W Programie uwzględniono zarówno dotychczasowe doświadczenia w tych obszarach oraz wnioski i zalecenia wynikające z przeprowadzonej w 2019 r. „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Blizanów”

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z dnia 25 października 2012r. poz. 1169).

Podstawy prawne regulujące kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz.1119 z późn.zm.),
2. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176),
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559),
9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

11. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020 poz. 374, Dz. U. 2021 r. poz. 159 i 2021 r. poz. 1192).
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

I. Przedstawienie zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych

1. Problem alkoholowy

Wśród różnych rodzajów alkoholi, najpopularniejszym i wykorzystywanym w celach spożywczych jest alkohol etylowy. Spożywanie tego rodzaju alkoholu cechuje się znaczną szkodliwością oraz wieloma nieprzyjemnymi objawami o podłożu fizjologicznym i psychicznym. Jednak mimo to, napoje alkoholowe są wszechobecne w przestrzeni kulturowo-społecznej [2, 3].

Nadmierne spożywanie alkoholu prowadzi do zespołu uzależnienia od alkoholu, co nazywane jest zamiennie alkoholizmem albo chorobą alkoholową. Jest to zaburzenie odznaczające się brakiem kontroli nad ilością spożywanego napoju alkoholowego i należy je rozpatrywać w wymiarze wieloaspektowym [4].

Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne wskazuje, że „definicja alkoholizmu obejmuje osoby, których spożycie alkoholu jest tak duże, iż niszczy ich zdrowie fizyczne lub zaburza osobiste czy społeczne funkcjonowanie” (Skoczek M., Grzyb K., Wanot B., 2020, s. 110) [3]. Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów (ICD-10) określa zespół uzależnienia od alkoholu jako: „wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów, w okresie przynajmniej jednego miesiąca lub w ciągu roku w kilkukrotnych okresach krótszych niż miesiąc:

- silne pragnienie lub poczucie przymusu picia (głód alkoholu),

- upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z piciem (upośledzenie zdolności powstrzymywanie się od picia, trudności w zakończeniu picia, trudności w ograniczaniu ilości wypijanego alkoholu),
- fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego w sytuacji ograniczenia lub przerwania picia (nudności, wymioty, biegunka, drżenie, nadciśnienie tętnicze, bezsenność, niepokój, w krańcowej postaci majaczenie) bądź używanie alkoholu w celu uwolnienia się od objawów abstynencyjnych,
- zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożywania zwiększonych dawek dla osiągnięcia oczekiwanego efektu,
- koncentracja życia wokół picia kosztem zainteresowań i obowiązków,
- uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowanie szkodliwych następstw picia” (Skoczek M., Grzyb K., Wanot B., 2020, s. 110-111) [3].

Choroba alkoholowa skutkuje negatywnymi konsekwencjami w obszarze fizycznym, psychicznym, społecznym i duchowym dla człowieka. Choroby generowane przez nadmierną konsumpcję alkoholu dotyczą m.in. układu pokarmowego (upośledzenie górnego odcinka przewodu pokarmowego skutkujące zapaleniem i żylakami przełyku, owrzodzeniem żołądka lub dwunastnicy, marskość wątroby, przewlekłe lub ostre zapalenie trzustki), układu krążenia (podwyższone ciśnienie tętnicze, zaburzenia pracy mięśnia sercowego), układu rozrodczego (zaburzenia hormonalne), zmian skórnych, zaburzeń w układzie nerwowym organizmu, nieprawidłowe funkcjonowanie układu odpornościowego (powoduje zwiększone ryzyko chorób nowotworowych). Nadużywanie alkoholu ma destrukcyjny wpływ również na społeczny wymiar życia człowieka. W sferze osobistej obserwuje się rozpad małżeństw, utratę bliskich osób, przemoc, obniżenie się standardów egzystencji czy też izolację społeczną. W obszarze zawodowym następuje spadek kompetencji, słabe wyniki pracy, częstą absencją prowadząca do ryzyka utraty pracy. Rozpatrując sferę prawną należy odnieść się do popełniania przestępstw i wykroczeń. Rozwój choroby alkoholowej zaburza zatem pełnienie określonych ról społecznych [2,3,4,5,6].

2. *Narkomania*

Obecnie narkomania jest jednym z najważniejszych zagrożeń dla zdrowia i życia na całym świecie, w szczególności dla młodego pokolenia. Rozpowszechnieniu tego zjawiska sprzyja wytwarzanie coraz to większej ilości nowych psychoaktywnych substancji syntetycznych. Problem stanowi też wzrastający rynek nielegalnych opioidów, który prowadzi do wysokiego i wzrastającego poziomu zachorowalności i śmiertelności w Europie w wyniku

przedawkowania. Ponadto istotnym i poważnym problemem stały się również tzw. dopalacze, czyli „grupa nieobjętych kontrolą prawną substancji, które wykazują działanie pobudzające i stymulujące ośrodkowy układ nerwowy, działają relaksująco, rozluźniająco i poprawiają nastrój, ale mogą również działać halucynogennie, a czasem psychodelicznie (Warecki, s. 2010, s.5) [15]. Konsekwencją jest wzrastająca liczba hospitalizacji oraz zgonów z powodu zażycia dopalaczy, głównie wśród młodego pokolenia. Stanowi to ogromne zagrożenie nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Liczne badania w zakresie występowania zjawiska narkomanii mają przede wszystkim za zadanie uchwycić grupy ryzyka, wskazać działania profilaktyczne oraz skuteczne schematy terapeutyczne [15].

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych oddziałuje przede wszystkim na obszar fizjologiczny człowieka. Zaprzestanie ich przyjmowania wywołuje objawy psychiczne wpływając na nastrój, emocje, świadomość. Organizm domaga się następnej dawki a gdy ustaje stan euforii, pojawia się stan depresyjny i lękowy. Substancje te wywołują zmiany fizjologiczne, biochemiczne oraz chemiczne. Organizm ulega stopniowemu wyniszczeniu w obrębie fizycznym, ale również psychicznym i społecznym [15,16].

Skuteczna kontrola tego zjawiska, jak również niwelowanie szkód wywołanych przez narkotyki jest zasadniczo trudnym zadaniem. Szczególnie narażoną grupą są ludzie młodzi, którzy spożywają okazjonalnie narkotyki oraz osoby dorosłe dla których narkotyki są środkiem wspomagającym ich lepszą efektywność w pracy.

Ważną rolę pełni Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA), który monitoruje sytuację w zakresie używania narkotyków. W wyniku przeprowadzonych analiz, EMCDDA zaznacza, że pandemia COVID-19 nie miała poważnego wpływu na dostępność narkotyków w Europie. Nadal można zaobserwować możliwość zdobycia i stosowania wielu substancji o wysokiej sile działania i czystości produktu. Na bazie przedstawionych informacji określono, że początkowa zmniejszona konsumpcja narkotyków zaczęła wzrastać wraz ze złagodzeniem środków dystansu społecznego. Badania ankietowe online przeprowadzone wśród osób deklarujących używanie narkotyków wykazały, że nastąpiło zwiększone spożycie alkoholu oraz zwiększone eksperymentowanie z psychodelikami (np. LSD i 2-CB) a także z narkotykami dysocjacyjnymi, jak ketamina. EMCDDA wskazało również na zjawisko wzrostu i dostępności cracku oraz heroiny i benzodiazepin. Jest to o tyle niepokojące, gdyż połączenie benzodiazepin z alkoholem, opioidami czy też innymi substancjami psychoaktywnymi zwiększa ryzyko zgonów z powodu przedawkowań. Raporty wskazują również, że uprawa konopii indyjskich i produkcja narkotyków syntetycznych nie zmieniła się względem sytuacji sprzed pandemii [7].

3. Uzależnienia behawioralne

Pojęcie uzależnienia na ogół postrzega się w kontekście nadużywania np. alkoholu czy narkotyków. Jednak uzależnienie należy rozpatrywać szerzej, gdyż takie zaburzenie może mieć odniesienie do każdej czynności [8].

Uzależnienia behawioralne należy definiować jako „formy zaburzeń (nałogów” nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności np. (graniem w gry hazardowe)” (M.Rowicka 2015, s. 7) [9].

Postęp technologiczny wygenerował nowe zaburzenia i uzależnienia do których możemy zaliczyć m.in.: zaburzenie uprawiania hazardu, zakupoholizm, pracoholizm, uzależnienie od Internetu, kompulsywne objadanie się, tanoreksja.

1) Zaburzenie uprawiania hazardu

Hazard oznacza „ryzykowne przedsięwzięcie, którego wynik zależy wyłącznie od przypadku” (J.Tokarski 1980, s. 269) [10].

Samo uprawianie hazardu nie jest patologią, ale patologiczne staje się uzależnienie od tej czynności. Uzależnienie przejawia się tym, że hazard staje się najważniejszy w życiu człowieka, występuje jego dominacja w myśleniu, uczuciach, zachowaniu. Konsekwencją takiego stanu są pojawiające się szkody a zaprzestanie grania wywołuje pogorszenie samopoczucia (objawy odstawienia) [11].

W 1980 roku uprawianie hazardu zostało uznane przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne za jednostkę chorobową. Aby zdiagnozować występowanie uzależnienia od hazardu, musi wystąpić u danej osoby co najmniej pięć z poniższych symptomów:

- zaabsorbowanie hazardem – dana osoba planuje kolejne gry i przeżywa minione doświadczenia, myśli o sposobie zdobycia środków finansowych na ten cel,
- przeznaczanie coraz większej ilości czasu i pieniędzy na udział w grach celem osiągnięcia pożądanego poziomu satysfakcji
- powtarzalne, ale nie przynoszące efektu wysiłki mające za cel ograniczyć lub zaprzestać uprawiania hazardu,
- niepokój i irytacja w związku z podejmowaniem prób w ograniczaniu lub przerywaniu gier hazardowych,

- gra jako sposób na odreagowanie problemów, jako środek na stany depresyjne, bezradności, lękowe itd.,
- podejmowanie prób odzyskania pieniędzy poprzez udział w kolejnych grach,
- stosowanie kłamstwa wobec rodziny i osób z otoczenia celem ukrycia swojej aktywności hazardowej,
- popełnianie wykroczeń i przestępstw (np. fałszerstwo, oszustwo, kradzież itp.) mających służyć zdobyciu pieniędzy na gry,
- narażanie relacji interpersonalnych na gruncie rodzinnym czy też zawodowym z powodu zaangażowania w hazard
- szukanie pomocy finansowej u innych celem poprawy złej sytuacji finansowej spowodowanej hazardem [11].

Najczęstszym skutkiem nałogowego grania jest problem niewypłacalności i bankructwa. Problem ten nie dotyczy tylko samego dłużnika, ale także jego rodziny. Hazardzista zaniedbuje swoje obowiązki w różnych obszarach życia. Nałóg ten bardzo często powiązany jest również z nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Ponadto bardzo często pojawiają się stany depresyjne, które prowadzą nawet do prób samobójczych. Uzależnienie od hazardu jest chorobą wymagającą specjalistycznego leczenia. Należy skupić się zatem na właściwej terapii oraz programach wsparcia dla osób zadłużonych w wyniku działań hazardowych. Hazard dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, dlatego istotne jest, aby działania profilaktyczne były podejmowane w środowisku szkolnym [11].

2) Zespół uzależnienia od Internetu

Rozwój technologiczny spowodował zaistnienie zjawiska uzależnienia od nowoczesnych technologii informacyjnych (komputer, telefon komórkowy, mass media, Internet). Obecnie Internet stanowi integralną część ludzkiego życia i daje szerokie spektrum możliwości. Coraz częściej jednak człowiek korzystający z Internetu traci kontrolę nad tymi zachowaniami.

Zjawisko uzależnienia od Internetu wskazał amerykański psychiatra I. Goldberg. Określił on, iż jest to sytuacja nadużywania Internetu w wyniku której pojawiają się negatywne skutki fizyczne i psychiczne. Główne objawy mogące świadczyć o uzależnieniu od Internetu to:

- tolerancja – spadający poziom satysfakcji z korzystania z Internetu przez jednakową ilość czasu, powodujący konieczność coraz dłuższego korzystania z sieci.
- zespół abstynencyjny będący skutkiem zaprzestania korzystania z sieci (minimum dwa z takich objawów, jak :lęk, pobudzenie psychoruchowe, obsesyjne myślenie o Internecie,

spadek nastroju, fantazje związane z Internetem, poruszanie palcami charakterystyczne dla korzystania z klawiatury komputerowej),

- korzystanie z sieci w dłuższym czasie niż wcześniej zaplanowano,
- bezskuteczne próby przerwania lub ograniczenia korzystania z Internetu,
- poświęcanie dużej ilości czasu na czynności związane z siecią (np. czytanie książek o Internecie),
- zaprzestanie albo ograniczenie aktywności w obszarze społecznym, zawodowym, rekreacyjnym ,
- brak reakcji na świadomość problemów fizycznych, społecznych i psychologicznych będących następstwem korzystania z Internetu i dalsze korzystanie z sieci [13].

Skutki uzależnienia od Internetu są nie tylko w obszarze somatycznym, ale wywołują poważne zaburzenia psychiczne. Osoba nadmiernie korzystająca z Internetu umiejscawia swoje życie w wirtualnym świecie, przez co tracą na tym relacje międzyludzkie, poczucie własnej wartości i zdolność nawiązywania kontaktów w realnym świecie [12].

Powszechna informatyzacja wpłynęła również na rodzaj rozrywki preferowanej przez młode pokolenie. Nowoczesne technologie spowodowały jeszcze większe nasilenie użytkowania przez dzieci i młodzież tabletów, smartfonów czy też konsoli do gier [14].

Świat gier komputerowych zmienia się dynamicznie. Coraz większą popularnością cieszą się gry online, które umożliwiają grę z innymi użytkownikami sieci w czasie rzeczywistym. Osoby grające po kilka godzin dziennie stopniowo popadają w izolację społeczną. „Z występowaniem uzależnienia od gier komputerowych mamy do czynienia, gdy w ciągu dwunastu miesięcy występuje co najmniej 5 z listy poniższych wzorców zachowań:

- zaabsorbowanie grami
- wycofanie
- coraz większe zaangażowanie w gry komputerowe
- nieudane próby kontrolowania czasu poświęconego na gry
- brak zainteresowania innymi obszarami
- częsta gra, mimo wiedzy o ich szkodliwości
- oszukiwanie innych w zakresie czasu spędzonego w sieci
- traktowanie gry jako środek na problemy
- utrata albo ograniczanie relacji z rodziną, utrata pracy lub problemy z nauką” [14].

Szczególną uwagę należy również zwrócić na rozwój sieci społecznościowych, które są nieodłącznym elementem życia codziennego, głównie dzieci i młodzieży. Sieci społecznościowe umożliwiają interakcje społeczne poprzez komunikowanie się za

pośrednictwem stron i aplikacji internetowych. Komunikacja międzyludzka odbywa się na wielu poziomach i ma nie tylko aspekt pozytywny, ale może stanowić również źródło zagrożenia. Nadmierne korzystanie z sieci społecznościowych prowadzi również do potencjalnego uzależnienia [17].

II. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki wyznaczające dostępność alkoholu: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata, tj. 2019-2021 i przedstawiono w poniższych tabelach.

	2019	2020	2021
Ludność ogółem	10.021	10.021	10.020

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Blizanów w latach 2019-2021

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)	W Polsce	W Gminie Blizanów
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	502-702 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	około 530 osób: dorosłych i dzieci

Tabela nr 2 Mieszkańcy Gminy Blizanów, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych na tle statystyk dla Polski (dane szacunkowe wg. PARPA)

	2019	2020	2021
Liczba limitowanych uchwałą Rady Gminy zezwoleń ogółem	120	120	120
Liczba zezwoleń w obrocie prawnym (wydanych przedsiębiorcom)	87	85	86
Liczba niewykorzystanych zezwoleń	33	35	34

Tabela nr 3 Liczba niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2019-2021.

Z przeprowadzonych analiz dotyczących dostępności alkoholu dla mieszkańców Gminy wynika, że jest ona znacznie większa, niż zapotrzebowanie, co przeczy założeniom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 1 ustawy).

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówki. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne, wynikające wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorząd.

W dniu 09 marca 2018 roku weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nadała nowe brzmienie art.12 ustawy. W świetle art.12 ust. 1 rada gminy określa w drodze uchwały limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych odrębnie dla każdej kategorii napojów alkoholowych A-do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, B-powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), C-powyżej 18% zawartości alkoholu oraz odrębnie dla napojów przeznaczonych do spożycia w miejscu spożycia (gastronomia) oraz poza miejscem sprzedaży (placówki handlowe).

Rada Gminy Blizanów przyjęła Uchwałę Nr XLII/325/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla poszczególnych ich rodzajów, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Blizanów.

Wychodząc naprzeciw prowadzonej polityce ograniczenia spożycia alkoholu na terenie Gminy Blizanów ograniczono limit z 38 do 35 poza miejscem sprzedaży oraz z 7 do 5 limit sprzedaży przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Uchwała określa, że punkty sprzedaży napojów alkoholowych oraz punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,

nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 20 metrów od: szkół i przedszkoli, boisk i placów zabaw, obiektów kultu religijnego, bibliotek i innych obiektów kultury, obiektów służby zdrowia i placówek opiekuńczych, obiektów administracji publicznej.

Rok	2018	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu ogółem	4 201943,32 zł	4 547073,09 zł	5 381 193,12 zł	5.179.732,98 zł
Liczba mieszkańców Gminy	9.981	10.021	10.021	10.020
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec statystyczny Gminy Blizanów	420,99 zł	453,75 zł	536,99 zł	516,93 zł

Tabela nr 4 Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie Gminy Blizanów na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców oraz kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy w latach 2018-2021.

Z przedstawionego wyżej zestawienia wynika, że w roku 2021 w porównaniu do roku 2020 nastąpił spadek wartości sprzedanego alkoholu ogółem o 201.460,14 zł. Zmalała też kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu statystyczny mieszkaniec Gminy.

Wskazać należy, iż wielkości te, mogą być obarczone błędem, między innymi z uwagi na przebieg przez gminę drogi wojewódzkiej nr 442 i zakupem alkoholu przez osoby przejeżdżające .

	2018	2019	2020	2021
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	31	30	30	30
Liczba mieszkańców Gminy ogółem	9.981	10.021	10.021	10.020
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych	323	335	334	334

Tabela nr 5. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2018 - 2021.

Z powyższych danych wynika, że w 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Blizanów przypadają 334 osoby. Jest to wskaźnik dużej dostępności alkoholu w Gminie. Według Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów

alkoholowych powinien przypadać 1000-1500 osób. Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.

Nie została podjęta uchwała w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych

	2019	2020	2021
Liczba konsultacji ogółem w tym osób pierwszorazowych	189	198	178

Tabela nr 6 Liczba konsultacji udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021

Punkt Konsultacyjny działa w każdy wtorek, osoby zgłaszające się do punktu mają zapewnione fachową pomoc, warunki lokalowe dające poczucie dyskrecji i komfortu psychicznego.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą ogółem	197	161	149
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	4	5	3
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	1	0	0
Liczba rodzin z problemem uzależnień behawioralnych	0	0	0

Tabela nr 7 Liczba rodzin objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2019-2021

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym obejmuje opieką rodziny dotknięte problemem uzależnienia, w tym najczęściej uzależnienia od alkoholu.

Osobom dotkniętym problemem alkoholowym, w tym także ich rodzinom udzielana jest pomoc w postaci pracy socjalnej i poradnictwa, zasiłków okresowych, celowych, pomoc w naturze, dożywiania dzieci w szkołach.

	2019	2020	2021
Liczba Niebieskich Kart ogółem	8	11	4

Liczba Niebieskich Kart w rodzinie z problemem alkoholowym	3	7	3
--	---	---	---

Tabela nr 8 Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie Gminy Blizanów w latach 2019-2021.

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonuje powołany przez Wójta Gminy Zespół Interdyscyplinarny oraz przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Blizanów na lata 2021-2023. W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc opiera się na współpracy z Komisariatem Policji, pracownikami socjalnymi, asystentem rodziny, kuratorami sądowymi .

	2019	2020	2021
Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	15	12	14
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia w tej liczbie osoby nieletnie	18	17	14

Tabela nr 9 Dane Komisariatu Policji w latach 2019-2021

Substancje psychoaktywne

W 2019 r.. przeprowadzono badanie ankietowe wśród uczniów klas VII i VIII w Gminie Blizanów dotyczące między innymi zagadnień związanych z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze.

Wyniki badań wskazują, że uczniowie gminy Blizanów nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy (KL. VII-100%, KL.VIII-97%)

Na pytanie w jakich okolicznościach młodzi ludzie mieli pierwszy kontakt z narkotykami lub dopalaczami 1% ósmoklasistów odpowiedziało , że na spotkaniu za znajomymi. Pozostali deklarowali, że ta kwestia ich nie dotyczy. Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to marihuana oraz dopalacze.

W przeprowadzanej diagnozie nie uwzględniono zachowań behawioralnych, gdyż nie było takiego obowiązku .

Otrzymane dane z przeprowadzonych badań ankietowych, stanowią bardzo ważny punkt odniesienia do planowanych działań profilaktycznych oraz niesienia pomocy. Pomoc opiera się przede wszystkim na zapobieganiu, uświadamianiu, wskazywaniu alternatyw, ale także podejmowaniu działań polegających na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczuć, umiejętności mówienia „nie” wszystkim używkom w przypadku presji otoczenia.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, jednym z zadań gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii powinno być upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych. Jest to jedno z zadań wskazanych do realizacji przez m.in. jednostki samorządu terytorialnego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka Uzależnień w części Uzależnienia od zachowań.

III. Problemy wynikające z analizy diagnozy oraz cele możliwe do osiągnięcia w wyniku realizacji zaplanowanych w programie zadań

Cele, to przyszłe stany, które zamierzamy osiągnąć dzięki konkretnym działaniom. Winny się odnosić do kluczowych, zidentyfikowanych problemów i być definiowane w kategoriach otrzymywanych korzyści [18].

Analiza danych, zebranych na potrzeby sporządzenia Gminnego Programu pozwoliła opracować wskazane w tabeli, możliwe do osiągnięcia cele.

Problemy wynikające z diagnozy	Cele możliwe do osiągnięcia
<p>Mieszkańcy gminy deklarują, że na terenie gminy jest za duża dostępność alkoholu.</p> <p>Mieszkańcy uważają, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. Jak również to, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.</p>	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie dostępności alkoholu w Gminie</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych dla rodziców i dzieci nt. skutków spożywania w młodym wieku alkoholu
<p>Liberalny stosunek rodziców do spożywania alkoholu przez dzieci</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez dzieci.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie utrzymania abstynencji przez dzieci - Prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych dla rodziców i dzieci nt. skutków spożywania w młodym wieku alkoholu
<p>Zauważalny odsetek uczniów zdecydowanie nie czuje się w swojej szkole bezpiecznie</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie zachowań uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie możliwości udziału w programie w zakresie agresji i przemocy rówieśniczej.
<p>Respondenci uważają, że mają w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie.</p>	<p><u>Cel główny:</u> - Ograniczenie liczby osób doznających przemocy w rodzinie.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie możliwości udziału w kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
<p>Niewielka liczba dorosłych mieszkańców Gminy zażywa substancje psychoaktywne</p>	<p><u>Cel główny</u> Dalsze ograniczanie liczby osób dorosłych zażywających substancje psychoaktywne.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie konsekwencji używania dopalaczy - Zapewnienie udziału w kampaniach społecznych
Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Ograniczenie przypadków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie kierowcom możliwości udziału w szkoleniach - zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie wpływu alkoholu na prowadzenie pojazdu
Rodzice podchodzą liberalnie do picia alkoholu przez ich dzieci	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie utrzymania abstynencji przez ich dzieci - zapewnienie kontaktów z psychologiem

IV. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Blizanów na lata 2022-2025

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych od alkoholu, narkotyków		
1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych w Punkcie Konsultacyjnym i finansowanie jego funkcjonowania . 2. Finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad - liczba uczestników 	Pracownik Punktu Konsultacyjnego

<u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione i współuzależnione, mieszkańcy Gminy		
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby współuzależnione od alkoholu, narkotyków i zachowań behawioralnych, osoby doświadczające przemocy w rodzinie	- liczba osób	Pracownik Punktu Konsultacyjnego
2.W ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia udzielanie porad psychologicznych, prawnych rodzinom z problemem uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione, mieszkańcy Gminy	- liczba porad prawnych -liczba osób korzystających z porad prawnych	Psycholog, Prawnik
3.Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych	Liczba materiałów informacyjnych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych		
1.Realizacja programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałaniu Uzależnieniom z zakresu problematyki alkoholowej ,narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia <u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół, osoby dorosłe	- liczba programów - liczba dzieci i młodzieży - liczba rodziców - liczba nauczycieli	Instruktorzy programu profilaktyki
2. Realizacja innych niż rekomendowane programów z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii. , przemocy w rodzinie jak również uzależnień	- liczba dzieci i młodzieży	Instruktorzy programu profilaktyki

<p>behawioralnych w ramach profilaktyki uzależnień , o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia</p> <p><u>Adresaci zadania:</u></p> <p>Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół , rodzice</p>	<p>uczestniczących w programach</p> <p>-liczba programów</p>	<p>nauczyciele</p>
<p>3. Realizacja programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi, przemocą rówieśniczą, budowania relacji interpersonalnych.</p> <p><u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół</p>	<p>- liczba programów</p> <p>-liczba dzieci i młodzieży i rodziców uczestniczących w programach</p>	<p>Instruktorzy Programów , pedagog psycholog</p>
<p>4.Realizacja zajęć edukacyjnych w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie dla rodziców dzieci i młodzieży szkolnej</p> <p><u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół prowadzonych przez Gminę</p>	<p>- liczba zajęć</p> <p>- liczba uczestników zajęć</p>	<p>pedagog psycholog nauczyciele</p>
<p>5.Zaopatrzenie w wydawnictwa dotyczące problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie (brozury, czasopisma, książki, plakaty) instytucji, zakładów, jednostek organizacyjnych gminy deklarujących pracę na rzecz prowadzenia profilaktyki uzależnień</p> <p><u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy</p>	<p>- szacunkowa liczba odbiorców</p>	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
<p>6.Szkolenia dla osób zajmujących się profilaktyką i i rozwiązywaniem problemów uzależnień, w tym behawioralnych, w ramach edukacji kadr , o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia</p> <p><u>Adresaci zadania :</u> nauczyciele, pedagodzy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja, pracownicy GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, kuratorzy sądowi i inne osoby realizujące Gminny Program,</p>	<p>- liczba zrealizowanych szkoleń</p> <p>- liczba uczestników szkoleń</p>	<p>osoby posiadające odpowiednie kompetencje</p>
<p>7.Zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia poprzez zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi</p> <p><u>Adresaci zadania:</u> sprzedawcy napojów alkoholowych</p>	<p>- liczba uczestników szkolenia</p>	<p>Instruktorzy ds. szkolenia dla przedsiębiorców</p>
<p>8.Prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów i rodziców.</p>	<p>- liczba zajęć proponowanych uczniom</p>	<p>osoby posiadające odpowiednie kompetencje</p>

<u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół	- liczba uczniów uczestniczących w zajęciach,	
9.Dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego , promujących zdrowy i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień , o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10.Finansowanie udziału w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach mieszkańców Gminy w kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie organizowanych przez Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnień, Urząd Marszałkowski i inne podmioty . <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	- liczba kampanii edukacyjnych - szacunkowa liczba uczestniczących w nich osób	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
11) Finansowanie diagnozy problemów uzależnień <u>Adresaci zadania:</u> osoby i podmioty biorące udział w badaniu	- liczba działań	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
12) Finansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, osoby dorosłe – promujący zdrowy styl życia wolnego od nałogów. <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy gminy	- liczba mieszkańców gminy	Instruktorzy
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych		
1.Organizowanie zajęć z psychologiem, psychoterapeutą w zakresie wzmacniania trzeźwienia, utrzymania abstynencji dla osób, które odbyły terapię <u>Adresaci szkoleń/warsztatów:</u> osoby po terapii uzależnienia	- liczba zajęć - liczba uczestników zajęć	osoby posiadające odpowiednie kompetencje
2.Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i stowarzyszeniami i dofinansowanie do działań w obszarze uzależnień , a zwłaszcza promocji zdrowego stylu życia ,dostarczania wzorców aktywnego spędzania wolnego czasu <u>Adresaci zadania:</u> organizacje pozarządowe	- liczba działań - liczba uczestników	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.		
1).Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 [19] (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych) <u>Adresaci zadania:</u> Przedsiębiorcy sprzedający napoje alkoholowe	-liczba podjętych interwencji z art. 13 [19]	Policja Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2)Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych) <u>Adresaci zadania:</u> Przedsiębiorcy sprzedający napoje alkoholowe	-liczba podjętych interwencji z art. 15	Policja
3)Dofinansowanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego będących wynikiem spożycia <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- liczba działań	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja

V. Zadania wskazane w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

W wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego nr 2: Profilaktyka uzależnień - zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom wskazane są również zadania regulacyjne, zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów, prowadzące do stopniowego zmniejszania dostępności fizycznej alkoholu, a tym samym ograniczające szkody wynikające z używania alkoholu. Alkohol przyczynia się do takich komplikacji zdrowotnych jak: zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego.

Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia oraz system samoobsługowy prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku [19]. Dostępność ma więc znaczący wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych. Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność w Gminie Blizanów jest bardzo duża. Powołując się na zapis art. 12

ust.7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasugerowano działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu.

VI .Sugerowane działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu , narkotyków, zachowań behawioralnych w Gminie Blizanów.

1. Stopniowe obniżanie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby realnie wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom.
2. Zwiększenie liczby osób przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych – im większa liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych tym mniejsza dostępność.
3. Wprowadzenie ograniczenia godzin nocnych sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach, w tym na stacjach paliw (od godz. 22:00 do godz. 6:00).
4. Zwiększenie odległości punktu sprzedaży napojów alkoholowych od placówek chronionych .
5. Wzmacnianie postaw społecznych związanych z ograniczeniem występowania uzależnień behawioralnych oraz używania alkoholu i substancji psychoaktywnych,
6. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, a także zachowań behawioralnych , poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej
7. Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
8. Organizowanie form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w szczególności dla osób z grup podwyższonego ryzyka.

Analiza SWOT [1]

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad strategicznym programem jest analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- siły - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,

- szanse - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabilny dostęp do środków finansowych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ▪ Obiekty sportowe umożliwiające realizację pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów. ▪ Profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych (członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy GOPS, kadra pedagogiczna). ▪ Możliwość doskonalenia zawodowego osób działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ▪ Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (GOPS, komisariat policji w Blizanowie, placówki oświatowe). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak wystarczającej liczby ofert programów terapeutycznych dla osób z problemem alkoholowym. ▪ Niewystarczająca liczba placówek wsparcia dziennego realizujących programy socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży ▪ Niewystarczająca wiedza powszechnej wiedzy na temat szkodliwości spożywania alkoholu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych ▪ Niewystarczająca liczba specjalistów z zakresu socjoterapii w placówkach dla dzieci i młodzieży.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja profesjonalnych, o udowodnionej naukowo skuteczności programów profilaktycznych, zgodnie z celem operacyjnym nr 2 Narodowego Programu Zdrowia. ▪ Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych programów profilaktycznych. ▪ Kampanie społeczne na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie. ▪ Zwiększająca się świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami. ▪ Wdrażanie programów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów zwiększających ich kompetencje wychowawcze w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. ▪ Wzrost świadomości społecznej dotyczącej możliwości przeciwdziałania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost spożycia alkoholu przez populację osób pełnoletnich. ▪ Negatywne wzory spożywania alkoholu. ▪ Społeczne przyzwolenie na nadużywanie napojów alkoholowych (tolerancja na zachowania alkoholowe). ▪ Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów ▪ Rozbicie więzi rodzinnych i społecznych. ▪ Funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy wynikające z braku rzetelnej wiedzy na temat działania i szkodliwości alkoholu, środków zmieniających świadomość. ▪ Społeczne przyzwolenie dorosłych na spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie. ▪ Duża dostępność napojów alkoholowych w handlu. ▪ Stereotypy w postrzeganiu osób

<p>przemocy w rodzinie.</p>	<p>uzależnionych i ich rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych. ▪ Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.
-----------------------------	--

VII. Zasoby Gminy niezbędne w realizacji zadań Programu

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- ✓ Komisariat Policji
- ✓ Szkoły podstawowe z terenu Gminy Blizanów
- ✓ Stowarzyszenia trzeźwościowe
- ✓ Punkt Konsultacyjny
- ✓ Organizacje społeczne i stowarzyszenia
- ✓ Kościoły/Parafie.

VIII. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Blizanowie działa w oparciu o własny Regulamin określający zasady funkcjonowania w zakresie:
  - a) inicjowania i koordynowania polityki gminy wobec problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania uzależnień behawioralnych ;
  - b) opiniowania wniosków o zezwolenia na sprzedaż alkoholu przez podmioty gospodarcze;
  - c) prowadzenia kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych, co do zgodności przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia (art. 18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
  - d) występowania z wytyczaniem priorytetów gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii

- e) prowadzenia działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób , które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich , uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, w ramach redukcji szkód rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych zgodnie z zapisami Narodowego Programu Zdrowia.
2. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu Komisji , udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę , określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów .
3. Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów podróży służbowych związanych z wykonywaniem funkcji członka Komisji (koszty podróży na szkolenia, narady, kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych) według zasad ustalonych dla radnych Gminy Blizanów.
- Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Wójt Gminy .
- Podstawą do wypłaty wynagrodzenia dla członków Komisji są podpisane listy obecności. Wynagrodzenie wypłaca się każdorazowo po odbytym posiedzeniu Komisji, po kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych .

IX. Koordynowanie zadań Programu

Koordynatorem realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

X. Finansowanie Programu

1. Gminny Program realizowany będzie w latach 2022-2025, w ramach środków finansowych, planowanych co rocznie w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym

również w opakowaniach jednostkowych i o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml .

2. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań programu w danym roku określa uchwała budżetowa gminy w planie budżetowym :

Dział 851-ochrona zdrowia ,

Rozdział 85153- przeciwdziałanie narkomanii,

Rozdział 85154-przeciwdziałanie alkoholizmowi.

XI. Monitorowanie programu

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi , mającemu na celu stała poprawę efektywności i reakcje na zaistniałe zjawisko alkoholizmowi i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych .

Wójt Gminy Blizanów sporządzi raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy i przedłoży Radzie Gminy .

XII. Materiały źródłowe

1. *Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Blizanów na lata 2016-2022.*
2. Dziukiewicz J. *Alkoholizm i nadużywanie alkoholu: powszechny problem społeczny izdrowotny XXI wieku* [w:] Pujer K. (red.) *Problemy nauk społecznych, humanistycznych, ekonomicznych: konteksty i wyzwania*, Wrocław Exante 2017; s. 17-26
3. Skoczek M., Grzyb K., Wanot B. *Alkoholizm. Leczenie i skutki* *Problemy zdrowia publicznego* [w:] Wanot B., Biskupek-Wanot A., Red A., Deryng-Dziuk A. (red.) *Problemy zdrowia publicznego* T. 1, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2020, s. 107-120.

4. Frąckowiak M., Motyka M. *Zespół zależności alkoholowej: charakterystyka, fazy rozwoju, metody diagnozowania*. Problemy Higieny i Epidemiologii 2015; 96 (2) s. 315-320.
5. Wnuk M., Marcinkowski J.T. *Alkoholizm – przegląd koncepcji oraz metod leczenia*. Hygeia Public Health 2012; 47 (1), s. 49-55.
6. Ryszkowska A., Wojciechowska A., Kopański Z., Brukwicka I., Lishchynskyy Y., Mazurek M. *Objawy i skutki nadużywania alkoholu*. Journal of Clinical Healthcare 2015; 1, s. 2-6.
7. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, *Europejski raport narkotykowy 2021: Tendencje i osiągnięcia*, Urząd Publikacji Europejskiej, Luksemburg 2021;
https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13838/2021.2256_PL_03.pdf
8. Wielgus M. *Powstawanie wybranych zaburzeń behawioralnych oraz ich wpływ na postrzeganie siebie i otaczającego świata*. Rynek-Społeczeństwo-Kultura 2018; 2 (28) s. 64-67.
9. Rowicka M. *Uzależnienia behawioralne. Profilaktyka i terapia*. Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Fundacja Praesterno 2015.
10. Tokarski J. (red.) *Słownik wyrazów obcych PWN*. Wydawnictwo PWN, Warszawa 1980.
11. Kurlak I. *Wybrane zagadnienia problematyki patologicznego hazardu w Polsce*. Forum Pedagogiczne 2017; 1: s. 149-162. DOI: 10.21697/fp.2017.1.11
12. Panasiuk K., Panasiuk B. *Uzależnienie od komputera i Internetu – wybrane problemy*. Colloquium Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych 2017; 9: 59-84.
13. Barłóg M.J. *Uzależnienie od Internetu i jego osobowościowe determinanty*. Hygeia Public Health 2015; 50 (1): 197-202.
14. Bójko M., Dzielska A., Mazur J., Oblacińska A. *Częstość grania oraz objawy uzależnienia od gier komputerowych a wybrane kompetencje emocjonalne nastolatków*. Problemy Higieny i Epidemiologii 2019; 100 (2): 95-103.
15. Warecki K. *Dopalacze*. Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2010.
16. Kornas-Biela D., Mirosław S. *Narkomania – aspekty biologiczne i psychopedagogiczne*. Kwartalnik Naukowy Fides Et Ratio 2017; 32 (4): 312-332.
17. Kotyśko M., Izdebski P, Michalak M., Andryszak P., Pluto-Prądyńska A. *Nadmierne korzystanie z sieci społecznościowych*. Alkoholizm i Narkomania 2014; 27 (2): 177-194.

18. Trocki M. (red.) *Nowoczesne zarządzanie projektami*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.
19. Moskalewicz J., Sierosławski J., Dąbrowska K. *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*. *Alkoholizm i Narkomania* 2005; T. 18 Nr 4.

UZASADNIENIE
do Uchwały nr XXXVII/336/2022
Rady Gminy Blizanów
z dnia 29 marca 2022 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Blizanów na lata 2022-2025 .

W związku ze zmianą ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz.U. z 2021 r. poz.1119 z późn. zm.) dotychczasowe Gminne Programy przestana obowiązywać z dniem 31.03.2022r.

Mając na uwadze powyższe , konieczne jest uchwalenie nowego Gminnego programu.

Nowy projekt Programu na lata 2022-2025 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Wojtyła